

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΠΑ & ΤΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιχειρησιακού Προγράμματος
Ανταγωνιστικότητα,
Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
Μονάδα Β3
Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ημερομηνία: **18 Σεπτεμβρίου 2018**
Α.Π.: **5625/Β3/1296**

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για την υλοποίηση της Δράσης «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνεΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22-4-2005).
2. Το Ν.4314/2014 (ΦΕΚ Α' 265/23.12.2014) «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2017/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
3. Το Π.Δ. 123/2016 (ΦΕΚ 208/Α/04.11.2016) «Ανασύσταση και μετονομασία του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού, σύσταση Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, μετονομασία Υπουργείων Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων».
4. Το Π.Δ. 88/2018 (ΦΕΚ 160/Α'/29.08.2018) περί Διορισμού Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.
5. Την υπ. αριθμ. 91589/2018 (ΦΕΚ 3814/Β'/04.09.2018) Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης.
6. Το Π.Δ 147/2017 (ΦΕΚ 192Α/13-12-2017) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης» όπως ισχύει.

7. Τον υπ. αριθμ. 34686/27.03.2015 (ΥΟΔΔ 178) Διορισμό της μετακλητής Ειδικής Γραμματέως της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ.
8. Την με Α.Π. 67743/ΕΥΘΥ 615/24.06.2015 (Β 1248) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού "Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία" του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν.4314/2014 και κατάργηση της με αριθμ. 1121/408Δ/Φ03/2012 (Β 655) κοινής υπουργικής απόφασης.
9. Την με Α.Π. 66135/ΕΥΘΥ455/15-6-2017 (ΦΕΚ/Β/2064/2017) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας, και Ανάπτυξης «Τροποποίηση της με αριθμό 67743/ΕΥΘΥ/615/24-06-2015 υπουργικής απόφασης «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ του άρθρου 5 παρ 1 του Ν.4314/2014 και κατάργηση της αριθ. 1121/408Δ/Φ03/2012 (Β 655) κοινής υπουργικής απόφασης» (Β1248).
10. Την με Α.Π. 113091/05.11.2015 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Ανάθεση αποκλειστικών καθηκόντων Προϊσταμένης της Ε.Υ.Δ ΕΠΑνΕΚ» (ΑΔΑ: Ω01Λ465307-Κ2Φ).
11. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020, αρ. απόφασης C(2014)3542 final/23.05.2014.
12. Την με Α.Π. 177229/15.12.2014 Κοινή Υπουργική Απόφαση Έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΑΔΑ:7ΠΧΒ0-2ΥΜ).
13. Την με αριθμό C(2014) 10162 final/18.12.2014 Εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση ορισμένων στοιχείων του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» στην Ελλάδα, (CCI 2014GR16M2OP001.
14. Τον Κανονισμό (ΕΚ) 1407/18.12.2013 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) όπως ισχύει.
15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ. αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του υπ. αρ. 1081/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014, περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.
19. Την με αρ. πρωτ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 Υπουργική Απόφαση τροποποίησης και αντικατάστασης της 81986/ΕΥΘΥ712/31-07-2015 Υπουργικής Απόφασης «Εθνικοί Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»

- (ΦΕΚ3521/Β/1.11.2016), όπως τροποποιήθηκε με την υπ. αριθμ 55944/ΕΥΘΥ 421/24.05.2018 Απόφαση και ισχύει.
20. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
  21. Το με Α.Π. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».
  22. Το με Α.Π. 4843/119432/03.11.2015 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων με θέμα: «Κριτήριο Διαχωρισμού», όπως ισχύει.
  23. Την με Α.Π. 126829/ΕΥΘΥ 1217/8.12.2015 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν. 4314/2014» (ΦΕΚ 2784/Β/21.12.2015).
  24. Την από 25.6.2015 απόφαση της 1ης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση του ΕΠ, και ειδικότερα η εξειδίκευση της Δράσης «Ενίσχυση της δημιουργίας πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων στους τομείς στρατηγικής στόχευσης του ΕΠ».
  25. Το με Α.Π. 9939/ΕΥΚΕ 631/28.01.2016 (Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ 481/116/Α2/02.02.2016) έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Έκφραση γνώμης για Οδηγούς δράσεων κρατικών ενισχύσεων του ΕΠΑΝΕΚ».
  26. Την με Α.Π 594/103 Α1/08.02.2016 Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των επιχειρηματικών σχεδίων στο πλαίσιο της Δράσης «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα».
  27. Την με Α.Π. 667/147/Α2/11.02.2016 Απόφαση με θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΑΔΑ: ΩΙΧΘ465307-ΝΧΩ).
  28. Την με Α.Π. 1402/362/Α2/21.03.2016 Απόφαση με θέμα: Πρώτη (1^η) τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΑΔΑ: 6ΥΑΦ465307-7Χ6).
  29. Την με Α.Π. 2168/571/Α2/25.04.2016 Απόφαση με θέμα: Δεύτερη (2^η) τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΑΔΑ: ΨΧΟΖ465307-Ξ9Μ).
  30. Την με Α.Π. 337/94/Α2/27.01.2017 Απόφαση με θέμα: Τρίτη (3η) τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΑΔΑ: 96ΦΖ465ΧΙ8-ΣΗΧ).
  31. Την υπ' αριθ. 1557/432Γ/Γ01/30.3.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για την Ανάδειξη Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων του ΕΠΑΝΕΚ (ΑΔΑ: 6ΔΡ3465307-4Υ0).
  32. Την υπ' αριθ. 2640/803Γ01/20.05.2016 σύμβαση του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για τον ΕΦΕΠΑΕ για την υλοποίηση του έργου Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων του ΕΠΑΝΕΚ.
  33. Την υπ' αριθ. 3505/815/Α1/30.06.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με θέμα: «Ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης για Πράξεις Κρατικών Ενισχύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» στον

«Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία -ΕΦΕΠΑΕ».

34. Την υπ' αριθ. 62550/10.06.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για τη σύσταση Ανοιχτού Καταπιστευτικού (δεσμευμένου) Λογαριασμού (escrow account) (ΦΕΚ 1738/Β/15.06.2016)
35. Την από 19.12.2016 Σύμβαση για την σύσταση ανοιχτών καταπιστευτικών λογαριασμών (Escrow Accounts), μεταξύ του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και του ΕΦΕΠΑΕ.
36. Το από 21.10.2016 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΕΥΚΕ (Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ 6217/1893/Α2/24.10.2016) σχετικά με προτεινόμενες ενέργειες ως προς τη διαδικασία αξιολόγησης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής στο σύνολο των υποβληθέντων επιχειρηματικών σχεδίων.
37. Την με Α.Π. 653/216/Α2/13.02.2017 (ΑΔΑ:ΩΡΙΠ465ΧΙ8-Ζ4Ρ) Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ με θέμα: «Προσωρινός κατάλογος Δυνητικών Δικαιούχων και Κατάλογος με τη βαθμολογική κατάταξη όλων των επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020».
38. Την με Α.Π. 3496/176/Α3/14.07.2017 Απόφαση με θέμα: Τέταρτη (4η) τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΑΔΑ: 6Μ2Τ465ΧΙ8-2ΥΣ).
39. Την με Α.Π. 4359/474/Α3/08.09.2017 (ΑΔΑ:7ΣΧΞ465ΧΙ8-ΥΧΨ) Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ με θέμα: «Ένταξη Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων στο πλαίσιο της Πρόσκλησης «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» με Κωδικό ΟΠΣ 001ΚΕ (Α/Α 1337) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
40. Την με Α.Π. 6523/Β3/1103/6.12.2017 Απόφαση με θέμα: Αύξηση προϋπολογισμού της Δράσης «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 - Πέμπτη (5η) τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (ΑΔΑ:ΩΝΝΦ465ΧΙ8-Ζ53).
41. Την με Α.Π. 6099/846/Α3/17.11.2017 (ΑΔΑ:9ΟΘΟ465ΧΙ8-Ω9Ψ) Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ με θέμα: Τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων στο πλαίσιο της πρόσκλησης «ΝΕΟΦΥΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-4η ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ» με Κωδικό ΟΠΣ 1337, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», η οποία τροποποιήθηκε με τις με Α.Π. 344/76/Α3/18.01.2018 (ΑΔΑ:6ΟΟ2465ΧΙ8-ΒΚΑ), 1025/362/Α3/13.02.2018 (ΑΔΑ:ΩΟΖ1465ΧΙ8-ΠΣΛ), 2959/968/Α3/23.5.2018 (ΑΔΑ: 94ΜΚ465ΧΙ8-Δ6Η) και 4778/1554/Α3/31.7.2018 (ΑΔΑ: ΨΒΩΒ465ΧΙ8-8ΟΧ) όμοιες αποφάσεις.
42. Την με Α.Π. 1745/584/Α3/21.03.2018 (ΑΔΑ: 6Σ6Ψ465ΧΙ8-7Χ5) Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ με θέμα: Τροποποίηση και Συμπλήρωση του Προσωρινού Καταλόγου Δυνητικών Δικαιούχων -Κατάλογοι όλων των υπολοίπων Επιχειρηματικών Σχεδίων με τη βαθμολογική τους κατάταξη στη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020».
43. Την με Α.Π. 4888/1623/Α3/2.08.2018 (ΑΔΑ: Ω4ΚΝ465ΧΙ8-2ΒΖ) Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ με θέμα: Οριστικός Κατάλογος Επιχειρηματικών Σχεδίων της Δράσης «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)», ΕΣΠΑ 2014 – 2020 - Βαθμολογική Κατάταξη – Απορριφθέντα- Ενταγμένα.
44. Το με Α.Π. 68/25.1.2018 (Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ 797/167/Β3/2.2.2018) έγγραφο του ΕΦΕΠΑΕ με θέμα «Διαβιβαστικό προτεινόμενων FAQ's υλοποίησης της Δράσης «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την έγκριση του συνημμένου αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα», για την αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης και των Παραρτημάτων αυτής.

Ο Υφυπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης

Ευστάθιος Γιαννακίδης

Συνημμένα:

Αρχείο Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

1. Γραφείο Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης κ. Ευστάθιου Γιαννακίδη
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ
3. ΕΦΕΠΑΕ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του ΕΤΠΑ και ΤΣ
2. Γραφείο Προϊσταμένης ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ
3. Μονάδες ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ Α1, Α3, Β3

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

«ΝΕΟΦΥΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Α. Επιλεξιμότητα δαπανών

- 1. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση που η επιχείρηση πριν την ολοκλήρωση του ελέγχου ένταξης διέθετε και μη επιλέξιμους ΚΑΔ;**

Απάντηση: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία συμμόρφωσης με τους όρους της Πρόσκλησης, δηλαδή η ημερομηνία κατά την οποία η επιχείρηση προέβη σε διαγραφή των εν λόγω ΚΑΔ.

- 2. Είναι επιλέξιμο το κόστος ενοικίων, εάν ο εκμισθωτής είναι ταυτόχρονα και εταίρος της δικαιούχου επιχείρησης;**

Απάντηση: Δεν είναι επιλέξιμο. Σε περίπτωση που ο εταίρος διαθέτει επιμέρους ποσοστό ιδιοκτησίας επί του ακινήτου, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του ενοικίου μόνο για τα τμήματα των μισθωμάτων που καταβάλλονται σε μη εταίρο της Δικαιούχου Επιχείρησης. Όμως θα πρέπει να ελεγχθεί το εύλογο του μισθώματος αναλογικά με τα μισθώματα της περιοχής.

- 3. Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ενοικίου εφόσον η επαγγελματική στέγη η οποία μισθώνεται ανήκει κατά αναλογία σε σύζυγο ή συγγενή (α' ή β' βαθμού); Για παράδειγμα η επαγγελματική στέγη ανήκει κατά 50% σε συγγενή (α' ή β' βαθμού) και κατά 50% σε μη συγγενή/σύζυγο.**

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες του ενοικίου μόνο για τα τμήματα των μισθωμάτων που καταβάλλονται σε μη σύζυγο ή συγγενή (α' ή β' βαθμού). Όμως θα πρέπει να ελεγχθεί το εύλογο του μισθώματος αναλογικά με τα μισθώματα της περιοχής.

- 4. Ποια ποσά από τους λογαριασμούς ΔΕΚΟ θα είναι επιλέξιμα;**

Απάντηση: Το σύνολο των λογαριασμών ΔΕΚΟ πλην του ΦΠΑ (στις περιπτώσεις που είναι ανακτήσιμος), προκαταβολής (χρεώνεται στον πρώτο λογαριασμό συνήθως), των τελών σύνδεσης και επανασύνδεσης, τυχόν τόκων υπερημερίας και τυχόν πρόσθετων μη επιλέξιμων δαπανών, όπως για παράδειγμα συνδρομητική τηλεόραση, συνδρομή στον Χρυσό Οδηγό ή αγορά εξοπλισμού (πχ modem/router/κινητό τηλέφωνο).

5. Ποιο ποσό είναι επιλέξιμο από λογαριασμούς κοινοχρήστων;

Απάντηση: Όλες πλην των δαπανών που αφορούν έξοδα ιδιοκτήτη.

6. Είναι επιλέξιμη η μεταφορά εκθεμάτων και ποια τα παραδοτέα;

Απάντηση: Το κόστος για τη μεταφορά εκθεμάτων από και προς το χώρο της έκθεσης είναι επιλέξιμο, με την προϋπόθεση να προσκομίζονται τα απαραίτητα έγγραφα μεταφοράς και τιμολόγησης και να τεκμηριώνεται επαρκής διαδρομή ελέγχου για τη μεταφορά και την επιστροφή τους.

7. Σε περίπτωση συστέγασης σε περίπτερο έκθεσης με άλλη επιχείρηση, η δαπάνη είναι επιλέξιμη;

Απάντηση: Εάν διαπιστωθεί συστέγαση στο χώρο του περιπτέρου με άλλη επιχείρηση, καμία δαπάνη που αφορά στην εν λόγω έκθεση δεν είναι αποδεκτή.

8. Είναι επιλέξιμος στην κατηγορία των αποσβέσεων εξοπλισμός ο οποίος είναι άνω των 1.500,00€ ανά τεμάχιο;

Απάντηση: Ναι, αλλά επιλέξιμο είναι μόνο το ποσό που προκύπτει από το ποσοστό απόσβεσης που υπολογίζεται κατ' έτος βάσει των λογιστικών κανόνων, απεικονίζεται στο Μητρώο Παγίων και θα αφορά στη διάρκεια υλοποίησης.

9. Αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι αποσβέσεις παγίων στοιχείων τα οποία αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία συμμόρφωσης του Δικαιούχου με τις τυπικές προϋποθέσεις της Δράσης (ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών);

Απάντηση: Η απόκτηση των παγίων στοιχείων των οποίων αιτείται την απόσβεση ο Δικαιούχος, δεν είναι απαραίτητο να έχει πραγματοποιηθεί εντός της περιόδου για την οποία οι δαπάνες του Ε.Σ. είναι επιλέξιμες. Σε κάθε περίπτωση όμως, η επιλεξιμότητα των αποσβέσεων θα ξεκινά από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ημερομηνία συμμόρφωσης με τις τυπικές προϋποθέσεις της Δράσης) ενώ θα πρέπει και να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙΙ της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

10. Οριοθέτηση επιλεξιμότητας κτιριακών δαπανών (εξωτερικά/εσωτερικά κουφώματα) καθώς και των δαπανών που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή (π.χ. συναγερμός, δομημένη καλωδίωση κ.τ.λ.).

Απάντηση: Επιτρέπονται κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις του εσωτερικού χώρου.

Επιπλέον, επιτρέπονται διαμορφώσεις των βοηθητικών εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου οι οποίες στοχεύουν στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.

Επιλέξιμο είναι το σύνολο των ανωτέρω δαπανών που αφορούν εργασίες μικρής έκτασης, δε θίγουν το φέροντα οργανισμό του κτιρίου και για την υλοποίηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια δόμησης.

Η δαπάνη για τη διαμόρφωση εσωτερικού χώρου μικρής κλίμακας δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολο το ποσό των 5.000,00 €, όπως αναφέρεται στην αναλυτική πρόσκληση της δράσης ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.

11. Θα επιδοτείται η δαπάνη των ασφαλιστικών εισφορών του δικαιούχου για το χρονικό διάστημα που αφορά στην υλοποίηση της επένδυσης στο σύνολό τους, αν εμπεριέχουν και ποσά προηγούμενων οφειλών;

Απάντηση: Ο δικαιούχος θα πρέπει να τεκμηριώνει ότι τα ποσά των ασφαλιστικών εισφορών που αιτείται για το επιλέξιμο χρονικό διάστημα δεν αφορούν σε προηγούμενες οφειλές (π.χ. με την προσκόμιση ρύθμισης). Σε κάθε περίπτωση, τα κόστη που αφορούν σε μη έγκαιρη εξόφληση των οφειλών (τόκοι υπερημερίας και αντίστοιχες προσαυξήσεις) δε θεωρούνται επιλέξιμα.

12. Μπορεί μια επιχείρηση να επιχορηγηθεί για το μισθολογικό κόστος ενός εργαζομένου, ο οποίος, όμως, θα εργάζεται παράλληλα και σε άλλη επιχείρηση; Για παράδειγμα, μπορεί να επιχορηγηθεί ένας εργαζόμενος για μερική απασχόληση στη δικαιούχο επιχείρηση, εάν παράλληλα παρέχει τις υπηρεσίες του και στο πλαίσιο διαφορετικής σύμβασης μερικής απασχόλησης σε άλλη επιχείρηση;

Απάντηση: Ναι, μπορεί να επιχορηγηθεί, καθώς δεν υπάρχει σχετικός περιορισμός από την Πρόσκληση. Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει αλληλοεπικάλυψη του χρόνου απασχόλησης μεταξύ των δύο επιχειρήσεων, καθώς και ότι υφίσταται διακρίσιμότητα των δαπανών μισθολογικού κόστους.

13. Για να θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες προετοιμασίας, υποβολής, κατοχύρωσης ή ανανέωσης για αναγνωρισμένο τίτλο βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας, είναι απαραίτητη η προσκόμιση του τίτλου;

Απάντηση: Ναι, κρίνεται απαραίτητη η προσκόμιση τίτλου βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας το αργότερο έως την τελική επαλήθευση. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα προσκόμισης του τίτλου βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας σε ενδιάμεση αίτηση επαλήθευσης θα πρέπει κατ' ελάχιστο να

προσκομισθεί αποδεικτικό κατάθεσης αίτησης κατοχύρωσης ή ανανέωσης τίτλου βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας.

14. Γίνεται αποδεκτή η συναλλαγή - πληρωμή δαπάνης σε περίπτωση κατάθεσης μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή από τρίτο πρόσωπο;

Απάντηση: Είναι αποδεκτή αλλά σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου/ νομίμου εκπροσώπου ότι το τρίτο πρόσωπο ενήργησε για λογαριασμό της επιχείρησης, αντλώντας τα χρήματα από τα ταμειακά της διαθέσιμα και ότι δεν σχετίζεται οικονομικά/εμπορικά με τον προμηθευτή της.

15. Ποιες δαπάνες είναι επιλέξιμες σε περίπτωση που στην αρχική έδρα/τόπο υλοποίησης δεν έχει καταστεί εφικτή η έκδοση άδειας λειτουργίας της επιχείρησης και ο δικαιούχος έχει μετεγκατασταθεί σε χώρο όπου τελικά εκδόθηκε άδεια λειτουργίας;

Απάντηση: Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που έχουν υλοποιηθεί στην αρχική έδρα πλην ενοικίων, ΔΕΚΟ, κοινοχρήστων και κτιριακών δαπανών. Θα πρέπει όμως να διερευνηθεί η βασιμότητα των ισχυρισμών του δικαιούχου περί μη δυνατότητας έκδοσης της άδειας λειτουργίας.

16. Σε περίπτωση που η δικαιούχος επιχείρηση διαθέτει ιστοσελίδα συμβατή με τις προδιαγραφές που αφορούν σε προσβασιμότητα ΑμεΑ, θα απαιτείται και επιπροσθέτως φυσική προσβασιμότητα για ΑμεΑ;

Απάντηση: Σε περίπτωση που η Δικαιούχος επιχείρηση αιτείται δαπάνες μόνο για τη δημιουργία ιστοσελίδας, χωρίς να αιτείται παράλληλα στο πλαίσιο υλοποίησης του Ε.Σ. και κτιριακές δαπάνες, τότε θα πρέπει η ιστοσελίδα να είναι συμβατή με τις προδιαγραφές που αφορούν σε προσβασιμότητα από ΑΜΕΑ, χωρίς να εξετάζεται η φυσική προσβασιμότητα για ΑΜΕΑ. Σε περίπτωση που η Δικαιούχος επιχείρηση αιτείται δαπάνες για τη δημιουργία ιστοσελίδας, αλλά και κτιριακές δαπάνες, τότε θα εξετάζεται τόσο η ηλεκτρονική, όσο και η φυσική προσβασιμότητα από ΑΜΕΑ.

17. Μπορεί μία δαπάνη να εξοφληθεί με δόσεις μέσω χρήσης πιστωτικής κάρτας στο όνομα του Δικαιούχου (Ατομικού Επιχειρηματία ή Εταιρείας);

Απάντηση: Μία δαπάνη δύναται να εξοφληθεί με δόσεις μέσω χρήσης πιστωτικής κάρτας. Ειδικότερα ως προς τους τρόπους εξόφλησης αναφέρονται στην αναλυτική πρόσκληση της δράσης ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ, ενότητα ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, σημείο 6.

18. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση που η επιχείρηση πριν την ολοκλήρωση του ελέγχου ένταξης μεταφέρθηκε σε έναν αυτοτελή/αυτόνομο επαγγελματικό χώρο επειδή συστεγαζόταν ή επειδή η έδρα της επιχείρησης ήταν η κατοικία του επενδυτή (κύρια ή δευτερεύουσα);

Απάντηση: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία συμμόρφωσης με τους όρους της Πρόσκλησης, δηλαδή η ημερομηνία κατά την οποία η επιχείρηση μεταφέρθηκε σε έναν αυτοτελή/αυτόνομο επαγγελματικό χώρο.

19. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση που υπάρχει εισόδημα από μισθωτή εργασία μετά την ημερομηνία υποβολής του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την καταληκτική ημερομηνία συμμόρφωσης κατά το στάδιο εξέτασης φυσικού φακέλου;

Απάντηση: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία συμμόρφωσης με τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής της Πρόσκλησης, δηλαδή η ημερομηνία διακοπής της μισθωτής εργασίας.

20. Αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη η απόσβεση κτιριακών δαπανών;

Απάντηση: Οι αποσβέσεις των κτιριακών δαπανών μπορούν να επιδοτηθούν στο πλαίσιο της κατηγορίας δαπάνης 4, αλλά μόνο για τις δαπάνες που χαρακτηρίζονται επιλέξιμες στην κατηγορία δαπάνης 5. Επίσης, σημειώνεται ότι εμπίπτουν στον ποσοτικό περιορισμό των 5.000€. Επισημαίνεται ότι ο ποσοτικός περιορισμός των 5.000€ λειτουργεί αθροιστικά για τις κτιριακές δαπάνες των κατηγοριών 4 και 5.

21. Σε ποιες περιπτώσεις αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη ο ΦΠΑ;

Απάντηση: Ο ΦΠΑ αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη εφόσον είναι εν τοις πράγμασι μη ανακτήσιμος, δηλαδή ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

22. Αποτελεί επιλέξιμη ενέργεια η εγκατάσταση επιχείρησης σε co-working space; Υπό ποιες προϋποθέσεις, και τι είδους δαπάνες μπορούν να πιστοποιηθούν κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Απάντηση: Η μίσθωση χώρων σε co-working spaces είναι επιλέξιμη ενέργεια και τα μισθωμένα γραφεία θεωρούνται ισοδύναμα ανεξάρτητων επαγγελματικών χώρων, εφόσον:

- ο χώρος ενδείκνυται για την άσκηση της δραστηριότητας της επιχείρησης

- από τα συμφωνητικά μίσθωσης προκύπτει μίσθωση διακριτού χώρου
- ο εν λόγω χώρος αποτελεί τη φορολογική έδρα της επιχείρησης

Σε κάθε περίπτωση, επιλέξιμες θα είναι οι δαπάνες παγίων που μπορούν να εγκατασταθούν στο διακριτό χώρο των μισθωμένων γραφείων και θα εξυπηρετούν αποκλειστικά τις ανάγκες της επιχορηγούμενης επιχείρησης.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες αφορούν σε πάγια που θα χρησιμοποιούνται σε κοινόχρηστους χώρους του co-working space ή θα καλύπτουν ανάγκες που ήδη παρέχονται (και τιμολογούνται) από την εν λόγω δομή.

B. Τυπικές προϋποθέσεις

1. Επιτρέπεται η συμμετοχή του δικαιούχου σε Κοινοπραξία

Απάντηση: Η συμμετοχή σε Κοινοπραξία δεν επιτρέπεται, καθώς σε αυτή την περίπτωση ο δικαιούχος δεν πληροί την τυπική προϋπόθεση της Πρόσκλησης περί μη συμμετοχής σε άλλες επιχειρήσεις.

2. Επιτρέπεται ένας δικαιούχος κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου να αμειφθεί μέσω τίτλου κτήσης (πρώην απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης);

Απάντηση: Όχι, δεν επιτρέπεται, καθώς ο δικαιούχος δεν μπορεί να έχει κάνει έναρξη επαγγέλματος για άλλη αιτία και να αμειβεται με τίτλο κτήσης από άλλη.

3. Σε περίπτωση συστέγασης επιχειρήσεων θα δίνεται η δυνατότητα μέσω αιτήματος τροποποίησης, η μεταφορά σε νέο τόπο και η έναρξη επιλεξιμότητας δαπανών να ξεκινά από την μετεγκατάσταση και μετά;

Απάντηση: Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης του επιχειρηματικού σχεδίου.

Γ. Αιτήματα επαλήθευσης δαπανών – Δικαιολογητικά πιστοποίησης

- 1. Στα ειδοποιητήρια ασφαλιστικών εισφορών αναφέρεται συνήθως το ελάχιστο ποσό καταβολής για την περίοδο αναφοράς, ενώ σε επόμενο χρόνο δύναται να προκύψει συμπληρωματικό ποσό οφειλής για την ίδια περίοδο. Ποιο ποσό πιστοποιείται και σε ποια χρονική στιγμή;**

Απάντηση: Διευκρινίζεται ότι οι ασφαλιστικές εισφορές που δύναται να πιστοποιηθούν θα πρέπει να είναι βεβαιωμένες και εκκαθαρισμένες, με βάση τα καθαρά φορολογητέα αποτελέσματα του προηγούμενου φορολογικού έτους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

Σε περίπτωση που σε ενδιάμεσο αίτημα επαλήθευσης δαπανών, περιλαμβάνονται ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες δεν έχουν εκκαθαριστεί με βάση τα καθαρά φορολογητέα αποτελέσματα του προηγούμενου φορολογικού έτους, αυτές θα πιστοποιούνται μέχρι του ελάχιστου ποσού ασφαλιστικών εισφορών, όπως αυτό καθορίζεται ανά κατηγορία ασφαλισμένων σύμφωνα με το Ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

Σε κάθε περίπτωση στο τελικό αίτημα επαλήθευσης δαπανών, θα πρέπει να περιλαμβάνονται μόνο οριστικώς βεβαιωμένες και εκκαθαρισμένες ασφαλιστικές εισφορές με βάση τα καθαρά φορολογητέα αποτελέσματα του εκάστοτε προηγούμενου φορολογικού έτους. Διαφορετικά, αυτές θα πιστοποιούνται μέχρι του ελάχιστου ποσού ασφαλιστικών εισφορών, όπως αυτό καθορίζεται ανά κατηγορία ασφαλισμένων σύμφωνα με το Ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

- 2. Σύμφωνα με την Πρόσκληση, «Το αίτημα Τελικής Επαλήθευσης δαπανών, υποβάλλεται στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/στον ΕΦ έως και εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου». Ποια είναι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης;**

Απάντηση: Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης δαπανών είναι κατά μέγιστο εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία λήξης του επιχειρηματικού σχεδίου όπως αποτυπώνεται στο τεχνικό παράρτημα, ήτοι είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν παρατάσεων που έχουν δοθεί ανά Πράξη ή οριζόντια.

Δ. Ζητήματα τροποποιήσεων

1. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης, μπορεί να υποβληθεί αίτημα τροποποίησης για προσθήκη επιλέξιμου/ων ΚΑΔ επιχειρηματικού σχεδίου εφόσον είναι συναφής/είς με το επενδυτικό σχέδιο ή/και αφορά επέκταση της δραστηριότητας της επιχείρησης;

Απάντηση: Ναι. Επιτρέπεται η προσθήκη επιλέξιμου ΚΑΔ κατά τη διάρκεια υλοποίησης, εφόσον είναι συναφής/είς ή/και τεκμηριώνεται η ανάγκη προσθήκης του/τους λόγω επέκτασης δραστηριότητας, μέσω αιτήματος τροποποίησης ΦΟΑ.

2. Μπορεί να υποβληθεί αίτημα τροποποίησης έδρας/τόπου εγκατάστασης, όταν έχουν πιστοποιηθεί σε ενδιάμεσο έλεγχο κτιριακές δαπάνες;

Απάντηση: Επιτρέπεται, εφόσον τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της Πρόσκλησης (εντός της περιφέρειας υλοποίησης, όχι στην οικία του ή σε συστέγαση), με περικοπή των ήδη πιστοποιημένων κτιριακών δαπανών στην παλιά έδρα.

Ε. Ζητήματα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων

1. Μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και στο πλαίσιο τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων μπορεί η έδρα της επιχείρησης ή/και ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης να μεταφερθεί στην κατοικία του δικαιούχου;

Απάντηση: Δεν επιτρέπεται η μεταφορά της έδρας της επιχείρησης η/και του τόπου υλοποίησης της επένδυσης στην κατοικία του δικαιούχου κατά το διάστημα υποχρέωσης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

2. Μια επιχείρηση έχει υποβάλει πρόταση στην οποία αιτείται δαπάνες που ανήκουν στην Κατηγορία Δαπάνης 5. Αν τελικά δεν υλοποιήσει ή αν τελικά δεν πιστοποιηθούν δαπάνες της συγκεκριμένης κατηγορίας, η επιχείρηση απαλλάσσεται από τη δέσμευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων;

Απάντηση: Σε περίπτωση μη υλοποίησης/πιστοποίησης δαπανών στην Κατηγορία 5 δεν υπάρχει υποχρέωση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων εφόσον πληρούνται οι λοιποί όροι της Πρόσκλησης.

3. Μετά την ολοκλήρωση του έργου/πράξης δύναται η επιχορηγηθείσα ΝΘΕ να αντικατασταθεί από σύζυγο ή συγγενή έως και 2ου βαθμού του δικαιούχου;

Απάντηση: Ναι, καθώς δεν υπάρχει τέτοιου είδους περιορισμός στην Πρόσκληση.

- 4. Μετά την ολοκλήρωση του έργου/πράξης θα ελέγχεται η διατήρηση της ΝΘΕ;**

Απάντηση: Δεν υπάρχει υποχρέωση διατήρησης της ΝΘΕ από την Πρόσκληση.

ΣΤ. Ζητήματα προκαταβολών

- 1. Γίνονται αποδεκτές εγγυητικές επιστολές από το ΤΜΕΔΕ για τη λήψη προκαταβολής;**

Απάντηση: Ναι, γίνονται αποδεκτές.